

na Travniki št. 277. l. nadstr. (one
skupaj, na raspodiljanje lista).

Priloge se za plačilo vsakega
exemplarja tudi v naslednjem letu.

Plača se za vsako natisno vrsto 5
sold., če se exemplar samo enkrat na-
tiska, če dvakrat, 8 sold., če trikrat,
10 s. v. a. — Povrh tega je vsak
krat 50 s. za štampelj.

DOMOVINA.

TEČAJI.

LIST 14.

Velja po poštni poštini na celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za
četrt leta 90 s. Kdor sam po-
šilja, plača za celo leto samo 2 g. 50
s., za 1/2 l. 1 g. 30 s., za četrt l. 70 s.
Naredilna pisma in reklamacije naj
se pošiljajo vredniti.

Posamni listi se prodajajo v Gorici
v bukvarnici K. Sekarjevi na Travniki
ku po 5 soldov.

Svetemu Očetu

PIJU IX.

v naj ponižniši poklon in spomin

Njihove slute maše

dne 11. aprila 1869.

Obeh svetov kristjan i in vsa'ga kraja,
Na noge dana, obleci se praznično,
Raduj se, slavo pevaj kar odlično!
Ne voš, kaj v večnem mestu zdaj se gaja?

Melkizedek nar viši dans obhaja
Spomin desetkrat peti svojga mašiva,
On, krasni zgleđ krščanskega junaštva,
Z veseljem danes Rim in svet navdaja.

Veselo drugomašnika-vladarja
Greni mar kupa bridkega trpljenja?
"Od križa križ" jo—geslo Njih življanja!

Podeli blagoslov dans dvakrat sveti
Sinovom, Oče, vsem, ki za Te vneti,
Ti kličejo: Bog živi nam Glavarja!

Josip Furlani.

"Hic est sacerdos, quem co-
ronavit Dominus" Alleluia!

"Ta je duhovnik, ki ga je kronal Gospod"
Prevzvišenega glavarja naše cerkve kronajo, ko sveto
vlado nastopi, s trojnato krono. Ta krona (tjara), da
simbolna, globoko pomenljiva, je vendar le sušan kinč.
Jaz vidim danes nad predstaviteljstvom starškom Pijem
IX. dvoje družnih kron višeti: eno trnjevo, drugo cvet-
lično z vpletenimi biserji in dražimi kameni. Teh dveh
kron ni položil Piju na maziljeno glavo škof-kardinal
iz Ostije, ampak oni redovnik Melkizedekov, čigar na-
meštnik je papež, oni Aaron, ki je tudi z dvema krona-
ma venčan: s trnjevo in z vencem nevenljive slave ne-
beške pri Očetu. In res, kdo bi mogel naštetati vse trne
obrekovanja, zabavljanja in preklinjanja, ki rasejo po
milijonih jezikov, časnikov in knjižur, s katerimi zbada
nevedni ali hudobni svet sedanjega cerkvenega vladar-
ja? Nad malo katerim človekom se je toliko toril žolči
razlilo, ko nad nar višim dobrim Pastirjem v Rimu.
Če to ni trnjeva krona: kakšno drugo vam more pekeli
splesti?

Ali, dans ni prave prilike o trnjevi kroni govoriti.
Čas sedanji častitljivi in dan 11. aprila nam kaže le
bolj cvetlični venec. Pomilovaje torej nevedneže ali hu-
dobnike ogledujmo tega od bliže!

Kakor se pod žlahnodišečo vrtnico trnje skriva,
in se za nje nikdo še ne zmeni ne, ko rožo gleda in
dúha, tako je tudi Pijevo stolovanje (pontifikat). Toll-
ko cvetlice je potrosila na nje tista roka, ki zgodovino
piše, da se mora trnje sramotno skrivati za in pod nji-
hovimi pereseci. Komur ni n. pr. mar, spominjati se ti-
stega ogromnega kupa cvetlic, ki se jih je od vseh
krajev sveta nabralo 11. 1847 in 43, ker je bilo mnogo
smrdljivih vmes, ali pa cvetlice brez vonjave (Bog zna,
koliko tedanjih šopkov je bilo namenjenih papeštvu na
—grobi)—ogleda naj in občuduje krasni šopek z napi-
som "12. dan aprila 1850"—(dan vrnitvo iz pregnan-
stva na Neapolitanskem).— Spomnimo se dalje vpe-
ljanje hierarhije (redne cerkvene vlade) na Angležkem.
Kaj je pomagalo neumno "no-popery"-vekanje? Nad ra-
ko Wisemanovo so se, srečavši se z enakimi občutki
spoštovanja do rajncega nadelnika in stebra angleške
hierarhije, roko podali katoličani in Anglikani, in na veliko
sredo tega leta, z odpravljenjem državne irske cerkve, je
nekako celo parlament angleški Pijevo delo odobril in
zapečatil.— O zgodovinskih dogodkih v Rimu leta 1854,
1863, 1867 molčim. Malo kateri papež ali nobeden ni

tolikokrat po toliko bratov škofov in družih duhovnov
in vernih krog sebe videl, kakor sedanji. In to so sa-
mo lepe cvetlice veselja v cvetličniku njihovem. Vse
pa presega, kar se je od l. 1860 do sedaj godilo gledé
na izkazovanje ljubezni in otročje vdanosti do Njih:
nabiranje milodarov in podpisavanje adres. To so naj
dražji biserji, naj zlahotnejše cvetlice, ktere so v venec
vpletene tem lepše podajajo, ker jim je temno ozadje
—sovrašstvo in zabavljanje. Iz omenjenih in brezšte-
vilnih družih cvetlic spleteni venec položijo zastopniki
katoliškega sveta devotemu Piju na glavo 11. aprila.
To je druga, sijajna krona, s katero Previdnost Božja
venča svojega izvoljenca.

Svečanost v nedeljo je tem veselojša in veličast-
nejša, ker je, samo na sebi, ne kalí nič, kar bi na
parzlo politiko ali na neduhovsko oblast nar višega
slatomašnika spominjalo. Slavnost je katoliško-družin-
ska. Sinovi in vnuki so veseli, da je Bog dal učakati
njih ljubljenu očetu častitljivo starost, in po toliko
bridkostih tudi še ta veseli dan doživeti. Vsa katoliška
družina se danes ponaša rekoč: "Ta je duhovnik, ki
ga je kronal Gospod" Alleluja! *)

Novo postava za stran šol- skega nadzora.

(Konec.)

III. Deželno šolsko svetovalstvo. **)

§ 33. Najviša šolska vodilna in nadgledna go-
sposka v deželi je c. k. deželno šolsko svetovalstvo.

Pod njo spadajo:

- 1) Področju okrajnih šolskih svetovalstev, podvržene
šolske in odgojilne naprave;
- 2) odgojilnice za učitelje in učiteljice ljudskih šol;
- 3) srednje šole (gimnazije, realne gimnazije in realke),
kakor tudi vsa v to vrsto spadajoča privatna in spe-
cijalna učilišča, ako spadajo pod najvišje vodstvo mi-
nisterstva za poduk.

§ 34. Deželno šolsko svetovalstvo je sestavljeno:

- 1) iz deželnega poglavarja ali od njega postavljenega
namestnika;
- 2) iz dveh od deželnega odbora izmed njegove srede
odbranih udov;
- 3) iz enega poročnika za odpravne in gospodarstvene
šolske zadeve;
- 4) iz dveh katoliških duhovnikov;
- 5) iz dveh udov učiteljstva, izmed katerih bo eden za
deželnega šolskega ogleda.

Da zastopa verske interese tistih deželanov, kte-
rih vere ni nobeden izmed udov deželnega šolskega
svetovalstva, voli to enega pripomočnega svetovalca iz
vsakega verozakona, kateri ima pri sebi biti z posveto-
valnim glasom vselej, ako se obravnjuje o dotični šoli.

§ 35. V §. 34 pod 3, 4, 5 l. imenovane ude de-
želnega šolskega svetovalstva imenuje cesar na predlog
ministra za bogočastje in poduk, kateri se ima, ako
gre za imenovanje duhovnih udov, z zadevajajočimi cerk-
venimi višimi gosposkami, kar se pa tiče imenovanja
administrativnega poročnika, z ministrom notranjih uprav
porazumeti.

*) Sedanjí sv. Oče papež so rojeni 13. maja leta 1792. v Si-
nigaliji na Rimskem in so grofovskega stanu. Priimek je Njihovi rodovi-
ni Mastai Feretti, Njih krstno ime pa Ivan Marija. Za mašnika so po-
svečeni bil 10. aprila 1819, drugi dan (na veliko noč) so imeli novo
mašo v Rimu. Postali so pozneje kanonik v Rimu, bili nekaj časa s pa-
peževim poslanecem v Čili (v Južni Ameriki). L. 1827 so postali nad-
škof v Spoleto-u, l. 1839 so bili za kardinala odmenjeni, 14. dec. 1840
pa oklicani, ob enem so bili nadškof v Imoli. 16. junija 1846 so bili
izvoljeni za papeža. Od 23. novembra 1848 do 12. aprila 1850 so bi-
veli (valed tedanje produkcije) v pregnanstvu na Neapolitanskem, potem
zmiraj v Rimu. Stari so zdaj sv. Oče 77 let in še trdnega zdravja.

**) O deželnem svetovalstvu je sicer "Doni." Le posnetek ne-
katerih paragrafov prinesla, ponatili smo jih tá v drugo da bodo ime-
ni čitatelji vse postavbo po vladini prestavi. Vr.

Službo opravljajo v § 34 pod 2, 4, 5 imenovani udje deželnega šolskega svetovalstva šest let.

Službina stopinja in plača administrativnega poročevalca in deželnih šolskih ogled se določijo po ukaznej poti.

Udje učiteljstva dobivajo službino priklado iz državnega zaloga.

§. 36. Deželno šolsko svetovalstvo ima v zadevah njemu podvrženih šol področje dozdanjih deželnih namestništev in brez prikrajšbe cerkvenim višim gospodskem v postavi od 21. maja 1868 drf. zak. št. 46 pridržanih pravice tudi področje cerkvenih viših gospodsk in šolskih nadzornikov.

Razon tega ima deželno šolsko svetovalstvo:

- čuvati nad okrajnimi in krajnimi šolskimi svetovalstvi, nagledovati in voditi odgojilnice za učitelje;
- poterjevati vodje in učitelje tistih srednjih šol, ki so vzdrževajo na občinske troške, spoštovati pa posebno pravico, ki grede občinam, družbam in osobnikom;
- odobravati učne načrte in pripomočke in kujigo za srednje in predmetne šole;
- letna poročila dajati o zadevah vsega šolstva v deželi ministarstvu za bogočastje in poduk.

§. 37. Redno seje deželnega šolskega svetovalstva imajo se vsaj enkrat vsaka dva meseca. Izredno seje sme poklicati prvosednik vselej, in mora jo poklicati, ako dva uila to zahtevata.

Zadevo, o katerih je treba storiti sklep, ali nasvet, ali predlog ministarstvu za bogočastje in poduk obravnavajo se zborna, vse druge pa pod lastno prvosednikovo odgovornostjo, ki ima v vsaki seji mejtem storjeno naredbo deželnemu šolskemu svetovalstvu razložiti.

Deželno šolsko svetovalstvo se sme v posameznih rečeh pomnožiti z zvedenci, ki bivajo pri seji z poavtovalnim glasom.

§. 38. Da je sklep deželnega šolskega svetovalstva veljaven, treba da se vdeleži seje večina udov.

Sklepa se po večini glasov. Pri enolikih glasih določa prvosednik, ki ima tudi pravico, ustaviti sklepe, o katerih misli, da so zoper obstoječe postave, in za razsodbo prositi ministarstvo za bogočastje in poduk.

Ako se o čem posvetuje in sklepa, kar zadeva osobni interes ktorega uda, nima se ta vdeležiti.

Pritožbe zoper razsodbe deželnega šolskega svetovalstva grede na ministarstvo za bogočastje in poduk. Vlagati se imajo pri deželnem šolskem svetovalstvu in imajo odlašajočo moč, ako se podajo v štirinajstih dneh po razglašencem sklepu.

§. 39. V silnih primerljajih (§ 14.) sme prvosednik tudi o tistih zadevah, ktere se imajo zborna obravnavati (§. 37) sam potrebno narediti; vendar mora brez odloga in najzadnje v prvi prihodnji seji dobiti dovoljenje od deželnega šolskega svetovalstva.

§. 40. Za neposredni tpliv na didaktično-pedagogičsko šolske zadeve po občasnih pregledovanjih, za vodstvo pri preskušnjah, za čuvanje delovanja šolskih vodij, kakor tudi krajnih in okrajnih šolskih svetovalstev i.t.d. so poklicani pred vsemi deželni šolski ogledi, katerim daja minister za bogočastje in poduk potrebna službena podučevanja. Deželni poglavar sme vendar taka opravila v posameznih primerljajih tudi drugim udom deželnega šolskega svetovalstva nalagati.

Ogleda daja o tem svojem delovanju deželnemu šolskemu svetovalstvu poročila, ktera ima to s pristavkom, kaj je o teh sklenolo in kake naredbe storilo, predlagati ministru za bogočastje in poduk.

Deželni šolski ogledi so dolžni po dobljenem ukazu tudi naravnost ministru za bogočastje in poduk v didaktično-pedagogičnih zadevah poročati.

§. 41. Prvosednik deželnega šolskega svetovalstva deli dela med posamezne ude in izvršuje sklepe.

Potrebno pomočno osebje in pisarniške potrebščine preskrbuje politična deželna gosposka.

Končne določbe.

§. 42. Da bodo le deželno šolsko svetovalstvo, okrajna in krajna šolska svetovalstva ustanovljena, pridejo vsled določb te postave šolska opravila cerkvenih viših gospodsk in šolskih nadzornikov na deželno šolsko svetovalstvo, ona političnih okrajnih gospodsk in šolskih okrožnih oglednikov na okrajna šolska sveto-

valstva, in zadnjič ona dušnih pastirjev in krajnih šolskih oglednikov na krajno šolsko svetovalstvo.

Na Dunaju, 8. februarja 1869.

Franc Jožef s. r.

Giskra s. r.

Hasner s. r.

Ogled po svetu

Avstrijske-ogerska država.

Z Dunaja. Danas imamo torbico skor prazno. Povedati imamo le to, da je zbornica poslancev prvo sejo po praznikih imela 6. t. m., gosposka pa se snide še le v ponedeljek. — Govori se mnogo o imenovanji predsednika ministarstvenega, in o porazumku s Őchi, gotovega ni še nič.

V *Ijubljani* je izvoljen za župana dr. Suppan, predsednik konstitucionalnega društva, za podžupana pa K. Deschmann. V svojih govorih sta neki povdarjala spravo med strapkama, porazumek z narodnjaki. Djanja, djanja!

Iz *Trsta*. Progresso-vcj mislijo vse žilo napeti, da ovržejo volitve okoličanske.

Vsanje države.

Italija. V *Florenciji* so izkazovali našemu fml. Möring-u tako čast, da se ves svet čudi. Pač velika prijaznost se je naredila med vladarjema avstrijskim in italijanskim. Sploh se meni, da to pomeni zvezo med Avstrijo in Italijo v ta namen, da, ko bi se vnela vojaska med Francozom in Prusom, bote te dve državi neutralni (nobenostranski), to je, da ne potegnete ne s tem, ne z unim, ampak da si boste prizadevale, ohraniti mir vsaj sebi. In to bi bilo prav pametno.

— General Möring je zapustil Florencijo 6. t. m.; pozdravit ga je prišlo na postajo mnogo nar imenitnejših oseb; — Kralj mu je podaril eno naj lepših kobil, podelil njemu in spremstu njegovemu imenitna redove itd.

— Našemu cesarju je poslal kralj po generalu Sonnaz-u naj viši ital. red „Oznansjenja Marije“. (Annunziata)

V *Rimu* bodo maševali sv. Očje papež 11/4 pri sv. Petru med 7. in 8. uro tiho mašo. — Deputacije, ki zastopajo vse narode katoliške, sprejmejo zlatomašnik vse skup med 4.-5. uro popoldne. — Adrese s podpismi iz nemških in naših krajev tehtajo blizo 7 (sedem) centov!

Španjsko. Vse političke stranke so (674) sklenilo, ponuditi španjsko krono kralju Ferdinandu, Portugalskomu; če je on ne sprejme, mislijo naprednjaki ponuditi jo kakemu (ital.) Savojskemu kraljeviču.

Dopisi.

Pod *Brdom* 29. marca 4 *) „Skozi veliko okno je Bog na nas pogledal, da nam je takega okrajnega glavarja dal“, glasi se po celem Tominskem. In po pravici. Naš okraj ima zdaj ves drug obraz. Naj povem samo, kar jaz vem. Zdaj uradujejo zatrdno vsa županstva po slovenski; — k vsaki občinski seji redno-dohaja glavar, vsi zapisniki se vpricho njega slovenski pišejo, tudi taki, kojim je celo na Dunaj pot v potrdbo odločena; on podučuje zbornike in jim svetuje, toda ni tudi nar manjše sile popolni njih svobodi in autonomiji ne dela. Kolikor uradniške moči pripuščajo, dopisuje nam tudi č. kr. urad v Tominu po slovenski. Tako veleplemenito ravnanje je gosp. glavarju vseh srca odprlo.

Veseli nasledek tega je, da se farne šole obilniše obiskujejo, nedeljske šole polnijo, 17-18letni mladenčji v pisanji vadijo; poznam celo moža starešino, ki se je še le to zimo pisati učil. — Tudi družba sv. Mohora raste veselo med narodom, tako da imamo v pravem pomenu vse polno tihih čitalnic. Poznam farno, v kterej je skoro 4% vsega prebivavstva St. Mohorcev.

Deset let se je preudarjalo, kako bi se cesta od Kneže čez Grahovo in skoz Podbrdo na Gorensko speljala; veliko se je govorilo, še več za komisije in inženirje potrosilo, pa le za 1 pedenj se ni prišlo naprej. Prišel je „Winkler“, ter more reči: Veni, vidi, vici:

*) Za uni pot prepozno došlo. Tolmačenje krajnih imen pustimo drugim. „Dom“. ne mara se pečati s takimi vganjkami; za tega volje sem drugo polovico dopisa izpustil. Vr.

ceste se s veseljem dela, veliko se je že storilo, naj vporniši nasprotniki ceste spoznavajo in dajo; Popred smo mislili, da je nikoli ne bo, sedaj pa vidimo, da bo v malo letih dodelana. Tako se godi, kedar se pravi mož na pravi kraj postavi! Dodati moram, da tudi v okrajni sodnji v Tominu imamo možake na pravem mestu, posebno gosp. sodnik se odlikuje.

Iz Št. Andreža (pri Gorici) 6. aprila. x. Ni davno, kar je „Domovina“ v nekem dopisu iz Št. Andreža med drugim omenila, da se je začel pri nas narodni duh močno oživljati. Tudi je naznanila, da želijo nekateri imeti čitavnico, pa da za zdaj ni še zadostni duševnih moči. Vse to je resnica, kajti, ako primerjamo — kar se tiče narodne zavednosti — prejšnje čase novejšim, najdemo, da se razločujejo, kakor noč in dan. S tem pa nočem trditi, da je že zdaj pri nas vse, kakor v raji. Še veliko, veliko dela bo, predno se vse ljudstvo zavé. Manjka mu še podpore, da se popolnoma iz svojega dremanja prebudi. Premišljevaše torej, kako bi se dalo to narodno zavedanje buditi in gojiti, naletel sem na to le misel: Ne bi bilo li bolje, ko bi naši krčmarji namestili kart raji slovenske časopise kupovali? S tem bi oni in gosti velik dobiček imeli. Oni, ker bi imeli lep mir in red v svoji hiši, ker bi ne slišali toliko kletve, preprirov in krega, kakor se po navadi sliši.

S časoma bi pa tudi več pivcev k njim dohajalo. Če bi bilo treba, naj bi od vsakega čitatelja par krajcev tirjali, saj bi jih jim nikdo ne odrekal. Ljudje bi pa imeli dobiček, ker bi se zmiraj bolj omikavali in zavedavali, in od sebe pahali tako prijatlo, ki so znabiti voljeje v ovčji koži.

Ako ne bi bil ta moj nasvet našim krčmarjem po godu, naj našim vrlim Št. Andrežem družega priporočim. In ta je: Napravite si kako privatno „bralno društvo“, ki bi slovenske časopise in knjige bralo, kakor ga imajo n. pr. v Prvačini. Tako društvo se lahko osnova, da se le 15 do 20 oseb za-nje oglasi. Ako vsaka oseba plača le en goldinar, si društvo lahko procej lepo številno slovenskih časopisov naroči.

Knjige bi pa društvu rodoljubij prav radi, če že ne podarili, vsaj posodili. Tako bi se duševne moči nabirale in množile, da bi mogli tudi mi v kratkem založeno čitavnico osnovati.

Na noge tedaj, predragi sosedje in, zlasti vi fantje! Podvizajte moj nasvet uresničiti in, predno preteče leto in dan, boste sami priznali: Res, srečna misel je bila ta! Vsak rodoljub—in v prvi vrsti stojita tukaj naš vrli, in za slovensko reč vneti gospod župan in izvrstni naš gospod učitelj—ima tukaj priložnost, pokazati, da mu srce res bije za ljudsko napredovanje. Torej še enkrat kličem: Ganite se!

Domači novičar.

(Poskuševališče za svilstvo) v Gorici se je pričelo; profesor in vodja Haberlandt je že razposlal program, po katerem se misli ravnati. Prihodnjic posnamebno glavne reči iz njega.

(Dobrotno gospinako društvo) v Gorici se je ustanovilo pretekli teden; 40 blagih gospa je že vpisanih. Ravnateljica mu je gospa baronovka vdova Taccovka, namestnica njena, gospa dr. Rismondo-va. — Blagoslovi Bog delovanje tega društva!

(Slavnemu umrl. ital. skladatelju Joahimu Rossini-u v spomin) je bil $\frac{3}{4}$ in $\frac{7}{8}$ v gledišči, velikanški pevni in godbeni koncert, kterege so se vdeležile vsa muzikalne moči, domače in tuje, kar jih je zdaj v Gorici—čez 110 oseb. Izvrševal se je glasoviti „Stabat Mater.“ Čisti dohodki so odmenjeni zavodu zapuščenih otrok.

(Dubovsko sodevo). Prestavljeni so: V (alki) Št. Lovrenc g. Andr. Furlan iz Pieris-a; v Pieris pa g. Fr. Zangorle; v Nogared g. Peter Fabris iz Mule.

(Državni pravdnik) pri c. k. okrožni sodnji v Gorici je imenovan g. Fr. Poljak.

(Gospodarstveno—postavodajavna posvetovanja v

Trstu). Pri namestništvu se je pričelo 1. dan t. m. protresanje mnogih načrtov postav: gozdne postave, postave zastran pokončevanja hroščev (kebrov) in gošenee, postave zastran vpeljavanja deželnih žrebčarij, zastran roje goveje živine in zastran zboljšanja oslovskih in mežgovskih plemen v Istri. Predsednik temu zboru je dvorci svet., g. K. Fidler, deležniki so: pooblaščenec deželnih zastopstev primorskih in kmetijskih družb pa tudi družji zvedenci. Goriški deželni odbor je poslal dr. Tonkll-a, našo kmetijsko družbo zastopa dež. svet., dr. Defacis, vdeležujeta se posvetovanj tudi gg. brata Polaj-a, (c. k. glavar Sežanski in deželni poslanec.)

(Dovoljenja za Briski tabor) so je po dolgi bitvi dosrglo, toda s tem pogojem, da se ima druga točka glasiti tako-le! „Slovenci naj se zedinijo po postavnih, ustavnih (konstitucionalnih) poti v eno kronovino z enim deželnim zborom.“ Po „postavnih poti“ ni bilo zadosti, moralo se je pristaviti še „konstitucionalni.“ — Považila se razpošljejo, kakor hitro bodo natisnena. Že naprej pa naj si še enkrat zapomnijo naši čitatelji dan, uro in kraj: 18. dan aprila, ob 2 urah popoldne, pod Drnovkom pri B. iljani. Zdaj pa le urno na noge!

(Petdesetletnica sv. O. papaka) se bo obhajala v nedeljo v vel. cerkvi s veliko nadškofovo mašo in „Te Deum“-om.

Pojasnilo.

V listu 8. od 26. febr. tega leta je naznanilo „Dom.“ da se na Gradu nad Mirnom (pod Gorico) ovaugeli slovenskim ljudem po italijanski bere; v listu 11. od 19. marca t. l. je pa prinesla veseljšo novice, da je ta napaka že odpravljena. Mislili smo torej, da je ta reč poravnana. Ali, kakor se nam pisмено in ustmeno sporoča, ni še vse poravnano. Neki gospodje, namreč, si ne morejo dati miru in bi radi zvedeli, kdo je v „Domovino“ in v druge časnike iz Mirna pisal. Ta radovednost sama na sebi bi bila prav nedolžna, in živa duša bi se za-njo ne zmenila, ko ne bi letel od neke strani sum na g. Antona Ferletič-a, poštanega ključavničarja in rodoljuba iz Mirna. Naj vedó tedaj omenjeni gospodje, da o napakah na Gradu nam ni Anton Ferletič ne ustmeno, ne pisмено nikdar nič sporočil, in mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da tudi drugim časopisom ni on pisal.

O tej priliki naj spregovorimo še eno besedico. Mi smo prejeli dolg dolg dopis o Mirenskih razmerah, pa ga nismo hoteli vsega porabiti, ker je naše načelo, povsod in vselej popred z lepa poskusiti, osebam kolikor je moč prizanašati ter se za samo reč potegovati. Tudi s Tominskega nam je došel oster dopis zastran laščine na Gradu, pa ga tudi nismo priobčili. Od neke strani smo bili javno grajani, da smo za nekaj, kar čisto slovenskim Mirencem po ostri, naradni pravici gre, prosili. Prosili smo, ker smo hoteli s vlnudnostjo svoj namen doseči, kakor smo ga tudi res dosrgli. Žal pa nam bo, če bomo prihodnjic prisiljeni, v istih ali enakih zadevah bolj špičasto pero nataktniti. Prosimo tedaj, naj nas nihče k temu ne silil! Zakaj, ko bi hoteli zvrniti celo torbico naših sporočil na „Domovino“ razore, ne vém, ali bi bilo to vsem všeč. Za danes sklenimo torej s tem, da se nam čudno, prav čudno zdi, da nekdo—ne da bi ga veselilo, da je stara krivica z Grada odpravljena—dopisnika zasleduje in znabiti seme sovraštva med nedolžnimi ljudmi seje!! Bodimo raji vsi skup veseli, da se zdaj ne le sv. evangeli, kakor je naravno, po slovenski bere, tem več, da se kakšenkrat tudi prav dobro slovenski pridiga in da vse dere to čisto slovensko pridigo poslušat. Et nunc moniti—discite fratres! Vredništvo.

Poslano *)

Iz Košanske fare. (Odgovor na dopis iz Vremske doline v 11. listu „Novic“). Dopisnik pravi in se hudo žr-

*) Za sestavke v tem predalu ni odgovorno vredništvo niti, kar se tiče zaspodaka, niti, kar se tiče pisavo. Vr.

tuje, da mi Košanci nočemo v Senožčsko sodnijo privoliti; pa kdo bi nas mogel v to siliti in s tem naše stanje stežiti? Dopisnik gotovo ne, in tudi resnično je, da vsi zastopniki naše Košanske doline so na uradno vprašanje očitno enoglasno odrekli in so tudi pri tisti priči narpopred, če bi jih po naključju tudi slavna vlada v to siliti hotela, zoper vdrženje v Senožčsko sodnijo protestirali, in to ni res, da so, kakor dopisnik pravi, ako bi jih vlada v Senožčsko dekretirala, v to dovolili, nego samo za Razdrto protestirali. Iz katerega vzroka pa so se zastopniki Senožčski sodniji odpevedali, za to naj si dopisnik sam glavo meča; kdor lego Košanske fare in njeno okrožje bolje pozna, nego dopisnik, da nam gotovo prav, da ostanemo pri stari nloveci Postojni, ker smo od nekdanj so vsemu e. kr. vradi dobro postreženi. Dopisnik, mislimo, da še lego Košanske fare ne pozna, ampak si mislimo, da jo je le iz Vremščice videl, kodar je na lovu kako zver lovil, kakaj, ako bi poznal okrožje Košanske fare, ne bi se mogel tako hudobno po časnikih legati, da nima nobena vas Košanske fare čez 2 uri hoda do Senožč in pa, da ima čez 5 ur do Postojno; včitat in resnično pa je, da nar daljnjejša vas Košanske fare po lepi, ravno spoljani ocati, kateri niti suog, niti hudo vreme ne škodi, v 4 urah v Postojno pride; kdor pa iz daljnih Košanskih vasi hoče v Senožčsko priti, mora po lovskih stezah čez novarom hrib in skozi gozd in lozo dobro 3 ure korakati; da bi se pa vozil, no govornimo, ako bi se no imemo Postojno ali skozi Vremo čez hudi, vedno burji podvržen hrib Gabrek. Dalje čonča dopisnik o neki ocati, da bi se dala kratko in po ravnom iz Senožč v Košano narediti; nam je to čisto nerazumljivo, vrljub tomu, da nam je naš svet dobro znan; morbiti si misli dopisnik čez lozo kako bolje pot narediti, da bi si lov zlagjal in sebi krajši čas delal. Košanci no potrebujejo nobene boljše ceste do Senožč, ker nimajo nobene zveze s Senožčtami, ako tudi dopisnik neko soparno pivarnico omenja, pa naj no misli, da bodo hodili Košanci v Senožče pivo pit, ker imajo doma dovolj dobrega domačega vina. Tudi ni še dopisniku znano, da ima Košanska fara in Suharska lokalija 3693 duš, no pa 3064, kakor on po časopisih kvazi. Mi zastopniki dalje enoglasno potrjujemo, da smo se po pogovorjenji in želji naših Košanskih prebivalcev zdaj proti e. kr. uradni— in še popred, ko so nas večkrat iz onoga družega kraja neki močje v to nagovarjali in prisili, katerih nočemo očitno pred svetom osramotiti,— vselej odpevedali in se bo metudi za naprej, no pa kakor dopisnik misli, po nagovoru ali celo sili necih naših močev, katerim dopisnik poje hvalo, posebno našemu mnogo spoštovanemu gg. F. B. in obč. svet. L. D., in, kar zadajemu obeta, je celo nepristojno, ker mi zastopniki Košanske fare, ga zavolj njegovih nevtrudljivih zaslug občno spoštujemo; tudi smo ga, pa nikdar po kakšnem njegovem agitiranji, 24. v letu njegove starosti za občinskega svetovalca izvolili, in tudi pri zadnji volitvi, ako bi se on nam ne bil očitno odpovedal zaradi njegovih okoliščin, bil ga bili za župana velike Košanske soseske izvolili in pri vsem tem so ga z enim glasom manj kot s polovico v silo volili. Tudi pravi dopisnik: L. D. je naš rojak. Res je to! Ali dopisnik naj tudi vé, da L. D. je bil voljen oč Košancev za obč. svet. in da on tudi dušno in materialno za njih korist delati mora, kajti ravno v tem obstoji značaj in kinč soseskega moča, no pa, da svojim volivcem nasprotuje.

Dragi bralci! pa ne mislite, da ta dopis iz Vremške doline izvira, kakor mu je dopisnik ime dal: ne, prišel je iz navadnega kraja čez hrib, kajti mogoče bi bilo, da bi kdo na najemu bil, bodi si od tukaj ali tam. Pa še tega ne verjamemo, kajti znani so nam naši značajni sosedje Vremci, kateri vemo, da tudi svojega zvestoga rujaka čislajo in spoštujejo in da jim je ljubše njih poljedeljstvo, nego da bi po časnikih laži in preširne kvante pisarili. Tudi dobro vemo, da Vremčani spoznajo in dobro vejo, da nam Košancem ne kaže iti v Senožče, mi pa tudi privoščimo Vremcem, da bi zadobili sodnijo v Senožče nazaj. Naj tedaj dopisnik vendar v svoji mogočnosti nekoliko premisli, da s takšnimi lažmi sč svojega trona pasti zna in s takšnim obširnim kvasanjem sebi in svojemu kraju škodi. Po-

magajmo si vsak sebi, Bog bo pa vsem, in posebno dopisniku Bog daj bolj zdravo pamet, da bi pošteni ljudi pri miru pustil; ako pa ima zoper katerega kaj, naj ga pri sodniji išče. Zadošti hudobno in sramotno od dopisnika, da nam on predstavljati hoče, koga imamo v Košanski srenji za predstojnika voliti. Mi njega za nič no prašamo in ga tudi za občinskega alago no vzamemo; mi smo sposobni, sami naše ljudi voliti, ker jih dobro poznamo in čislamo. Ako je dopisnik pošten, naj se nam z imenom oglasi, da vemo, kje ga najti, ker smo mu zavoljo njegovoga velicega truda: „obrokovanja poštenih ljudi ju zavoljo laži“, katerih po svetu trosi, več ..... svotinj napravili, tor smo pripravljaji mu jih izročiti.

Košana 2. maloga travna 1869.

Odbor
Košanske soseske.

Berani kurs 7. t. m. Metall. 62:65; narodno posojilo 70:50; London 125:80; adijo srebra 123:65; cekini 5:95.

Žitna cena v Gorici: pšenica po 2 gold. 50 kr.; (gorijski kaznanik); turšica 1:40 do 1:45; turšica bela 1:36; ječmena, dolan 2:80 do— modolan 1:65; štol 2:— do 2:50; ajda 1:18; oves 1:20 do 1:40.

Leteršaka številka. V Trstu 3. t. m. 49. 68. 61. 26. 6.

Komentar. G. A. J. v. P. Prvi (s denarjem) in drugi list pridel: pri S. vse opravljeno, račun dajilo v kraljevi. J. T. se mi ne zdi vreden, da bi „Doma“ z njegovim imenom zanaš. Tudi jes sem 2 leta prej, pa me je znan tako smoti pomotati.— G. H. B. na Trst. Za ta list prepisano.

OGLASNIK.

Gostilnica (nekdanj Trajer-jeva) na trgu sv. Antona št. 1 v Dunajskem predmestju je od 1. februarja t. l. vnovič odprta in z dobrimi vini in izvrstno kuhinjo oskrbljena. — Nizka cena jedi in prijač, urna postrežba in pa dobri konjaki (štale) vabijo vljadno č. goste, katerih gre torej prav obilno pričakovati.
Alojzi Praprotnik.

Prodajavnica materialnega in karnega blaga zraven kavarnice „Commercio“ blizu cerkve sv. Ignacija na Travniku, je vnovič odprta in bogato založena z vsem, kar spada v to vrsto blaga. — Postrežba bo hitra in dobra, cene v primeri z drugimi te sorte prodajavnicami nizke; torej je lahko zaneti se, da bodo obilno kupovavcev vajo zahajalo.

Rastlinski obliž (šlaster):

iznašel ga F. Tokem.

dober za rane, ulcra (ture) in ozehline.

Ta šlaster ima med vsemi enakimi nar večji zdravilno moč in je vreden, da se šteje za prvega med domačimi zdravili; nobena hita bi ne smela biti brez njega. — Poskušnje, ki so se delale s tim obličem po belnišnicah, so pokazale, da se daje z njim v kratkem času za dobre in brez škodljivih posledkov ozdraviti ne le vsakoršne rane, temuč tudi občasni ulcra (kronični tati), če jih kdo že tudi 10 ali 15 let ima. — Ravno tako se je izkazala posebna moč tega obliža tudi pri nar bujnih ozehlinah. Tudi, kakorimi kati, smelika (ilezni otok) in tako imenovani črv no potrebujejo, če se ta šlaster rabi, kot malo dni, da demeré in da človek ozdravi. — Glavna zaloga za naše kraje je v gosp. Lovovik Ritrnerjevi lekarnici (apoteki) v Gorici na Travniku. — En večji kos velja 50 soldov, en manjši 25 soldov. — V Cervinjcu se dobiva pri g. Lovsonu.